

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1613

Ταχ. Δ/νση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
105 63, Αθήνα

Πληροφορίες: Δ. Ζαραλίδου

Τηλέφωνο: 210 3742079

Email: d.zaralidou@minfin.gr

Προς : Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Δράσεων
ΕΚΤ

e-mail: emmakour@mou.gr
asakellaris@mou.gr
sstoupi@mou.gr
mzampeli@mou.gr
fzervas@mou.gr

ΘΕΜΑ: Διατύπωση γνώμης για το σχέδιο Πρόσκλησης με τίτλο «*Ανάπτυξη Δικτύου Υποστηριζόμενης Απασχόλησης για Άτομα με Σοβαρά Ψυχοκοινωνικά Προβλήματα και Άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος μέσω λειτουργίας εξειδικευμένων γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ)*»

Σχετ: Το από 03-12-2025 απεσταλμένο ηλεκτρονικό μήνυμά σας και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα (Α.Π. εισ. 210881 ΥΠΕΘΟΟ/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1613/03-12-2025).

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, στο οποίο επισυνάπτονται

- 1ο. Το σχέδιο Πρόσκλησης με τίτλο «*Ανάπτυξη Δικτύου Υποστηριζόμενης Απασχόλησης για Άτομα με Σοβαρά Ψυχοκοινωνικά Προβλήματα και Άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος μέσω λειτουργίας εξειδικευμένων γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ)*»,
 - 2ο. Το έγγραφο τεκμηρίωσης αναφορικά με το ρόλο των Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ),
 - 3ο. Η με Α.Π.145910 ΥΠΕΘΟΟ/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1167/08-10-2024 διατύπωση γνώμης της ΕΥΚΕ-ΧΕ, σχετικά με σχέδια προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα 2021-2027 για δράσεις που αφορούν σε νέες δομές Ψυχικής Υγείας,
- η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Δράσεων ΕΚΤ, ζητά την άποψη της ΕΥΚΕ-ΧΕ, αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων του ανωτέρω σχεδίου Πρόσκλησης. Λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επισημαίνονται τα εξής:

1. Στην υποβληθείσα Πρόσκληση προβλέπεται ότι, η παρούσα αφορά στη συγχρηματοδότηση για 2 έτη της λειτουργίας νέων δομών με τίτλο «Εξειδικευμένο γραφείο υποστηριζόμενης απασχόλησης για άτομα με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και άτομα με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ΕΓΥΑ)».

Η λειτουργία των νέων δομών ερείδεται στο θεσμικό πλαίσιο του Υπουργείου Υγείας όπως, ενδεικτικά, στους Ν.2716/1999, Ν.5129/2024 όπως ισχύουν.

Τα Εξειδικευμένα Γραφεία Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ) δημιουργούνται με σκοπό να καλύψουν ένα σημαντικό κενό που έχει παρατηρηθεί και αφορά στην εργασιακή ένταξη στην ελεύθερη αγορά Ατόμων με Σοβαρά Ψυχοκοινωνικά Προβλήματα (ΑμΣΨΠ) και Ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΑΔΑΦ). Σε συνεργασία με ΥΨΥ, με εργοδότες, με την Δ.ΥΠ.Α και άλλους φορείς θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις εργασίας περισσότερων ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, με υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο και περισσότερες δεξιότητες, τόσο σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα όσο και σε οργανισμούς του δημοσίου τομέα. Η ανάγκη είναι ιδιαίτερως μεγαλύτερη για τα άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) υψηλής και μέσης λειτουργικότητας, όπου παρόλες τις ικανότητες τους και την καταλληλότητα προς εργασία βιώνουν εργασιακό και ευρύτερα κοινωνικό αποκλεισμό. Η μετάβαση εργαζομένων με προβλήματα ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικά προβλήματα στην ελεύθερη αγορά εργασίας μέσα από την υποστήριξη των ΚΟΙΣΠΕ προβλέπεται και στον ν. 2716/1999, όπου ο Συνεταιρισμοί είναι εξ' ορισμού οι φορείς υλοποίησης παρεμβάσεων υποστηριζόμενης απασχόλησης για ΑμΣΨΠ.

Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ψυχική Υγεία 2021-2030 μεταξύ των δέκα (10) αξόνων δράσης, υπάρχει ο 8ος ΑΞΟΝΑΣ: «Ενίσχυση της ένταξης ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας στην αγορά εργασίας και ανάπτυξη προγραμμάτων για την προστασία της ψυχικής υγείας των εργαζομένων». Η υλοποίηση των ανωτέρω ξεκίνησε με την έναρξη της Δράσης «Πιλοτική λειτουργία Δικτύου Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΥΑ) Ατόμων με Σοβαρά Ψυχοκοινωνικά Προβλήματα (ΑμΣΨΠ) μέσω της δημιουργίας και λειτουργίας πέντε (5) Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης από φορείς του άρθρου 12 του ν.2716/1999» που χρηματοδοτείται μέχρι το τέλος του 2025 από το ΕΠΑ του Υπουργείου Υγείας. Μέσα από την ενίσχυση του ρόλου των ΚοιΣΠΕ ως Μονάδων Ψυχικής Υγείας δημιουργήθηκαν και λειτουργούν πιλοτικά τα πέντε πρώτα Εξειδικευμένα Γραφεία Υποστηριζόμενης Απασχόλησης σε Αττική, Θεσσαλονίκη και Αχαΐα, ένα εκ των οποίων στην Αττική υποστηρίζει άτομα με ΔΑΦ.

ΣΤΟΧΟΣ

Ο κεντρικός στόχος των Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης είναι η δημιουργία θέσεων υποστηριζόμενης εργασίας στην ελεύθερη αγορά (δημόσιο και ιδιωτικό τομέα).

Οι επιμέρους στόχοι εντός του Συστήματος Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας είναι οι εξής:

- Η συμβολή στην ολοκλήρωση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης.

- Η διαμόρφωση της λειτουργίας ενός Εξειδικευμένου Γραφείου Υποστηριζόμενης Απασχόλησης σε κάθε ΚΟΙΣΠΕ.
- Η καθιέρωση ποσοστού απασχόλησης ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και ατόμων με διαταραχή αυτιστικού φάσματος στις προσλήψεις των ΝΠΙΔ που εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ

Οι δράσεις των Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης καλύπτουν τόσο τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα όσο και τους φορείς του δημοσίου τομέα, διασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες για την επαγγελματική ανέλιξη και κοινωνική ενσωμάτωση.

Οι βασικές υπηρεσιών των Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης είναι οι εξής:

- Αξιολόγηση και προετοιμασία των υποψήφιων εργαζόμενων σύμφωνα με τα πρότυπα και τα εργαλεία του μοντέλου Υποστηριζόμενης Απασχόλησης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τα κάτωθι:
 - Αναζήτηση υποψηφίων κατάλληλων για εργασία και δικτύωση με τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην κοινότητα.
 - Σύνταξη του επαγγελματικού προφίλ του υποψήφιου εργαζομένου.
 - Εύρεση κατάλληλης θέσης εργασίας για τον υποψήφιο.
 - Προετοιμασία του υποψήφιου για την ένταξη στην αγορά εργασίας και την κατάλληλη θέση.
 - Αρχική και εκ των υστέρων συστηματική επικοινωνία και συνεργασία με τον εργοδότη.
- Παροχή καθοδήγησης και συμβουλευτικής υποστήριξης στους εργαζόμενους με σκοπό την προσαρμογή στα εργασιακά καθήκοντα.
- Συστηματική συνεργασία με εργοδότες στα διαφορετικά επίπεδα διαχείρισης του μοντέλου Υποστηριζόμενης Απασχόλησης προκειμένου να επιτευχθεί το επιθυμητό εργασιακό αποτέλεσμα.
- Υποστήριξη εργαζομένων και εργοδοτών καθ' όλη την διάρκεια της επαγγελματικής σχέσης.
- Υποστήριξη των υποψήφιων εργαζόμενων στην ενίσχυση της αυτοεκπροσώπησής τους.
- Ανάπτυξη συνεργασιών με κοινωνικούς, εκπαιδευτικούς και επαγγελματικούς φορείς προς ωφέλεια των υποψήφιων εργαζομένων.
- Συνεργασία με τη Δ.ΥΠ.Α. για την τοποθέτηση εργαζομένων μέσω χρηματοδότησης των θέσεων εργασίας.
- Συνεργασία με υπηρεσίες, δράσεις και προγράμματα υποστηριζόμενης απασχόλησης στην κατεύθυνση δημιουργίας ενός Δικτύου Υποστηριζόμενης Απασχόλησης.

Η λειτουργία θα είναι καθημερινή ανάλογα με τις εκφραζόμενες ανάγκες των ωφελούμενων, ενώ ο προβλεπόμενος αριθμός εργαζομένων δύναται να είναι τέσσερα (4) άτομα με πλήρη και μερική εργασία.

Την ομάδα των Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης θα απαρτίζουν ενδεικτικά οι εξής ειδικότητες:

- Επαγγελματίας ψυχικής υγείας
- Υποστηρικτές εργασίας
- Διοικητικός υπάλληλος

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Το κόστος, η σύνθεση στελέχωσης, και ο καθορισμός των αποδοχών καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που αφορά της λειτουργία των ΕΓΥΑ, ορίζεται από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους (ενδεικτικά: Γ3β/Γ.Π.οικ.61682/2-12-2024, ΑΔΑ: ΨΚΧΖ465ΦΥΟ-ΚΨΖ Υπουργική Απόφαση) και από τους ΚΟΙΣΠΕ που αποτελούν εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Υγείας. Η διάρκεια συγχρηματοδότησής τους θα είναι δύο (2) έτη, με δυνατότητα παράτασης μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου.

Δυνητικοί Δικαιούχοι της Πράξης είναι

- Το Υπουργείο Υγείας
- Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (ΠΟκοιΣΠΕ)
- (μόνο για την Περιφέρεια Αττικής)
- Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣΠΕ) του α. 12 του ν. 2716/1999.

Ο **προϋπολογισμός** της Πρόσκλησης δεν αναφέρεται.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».

Με βάση την **Ανακοίνωση της Επιτροπής (2016/C 262/01)** για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης, **που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ**, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε

σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι **κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.**

3. Ειδικά ως προς τους **Δικαιούχους της Πράξης (Υπουργείο Υγείας, ΠΟΚοιΣΠΕ, ΚοιΣΠΕ)** επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Στο έγγραφο τεκμηρίωσης αναφορικά με το ρόλο των Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης [(ΕΓΥΑ), **2ο συνημμένο στο ανωτέρω σχετικό**], αναφέρεται **αυτολεξεί:**

Οι προτεινόμενες Δράσεις εντάσσονται στη δημόσια πολιτική για την Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση και αποτυπώνονται στα Στρατηγικά Κείμενα και τις σχετικές Αποφάσεις του Υπουργείου Υγείας. Συγκεκριμένα:

- **Σύμφωνα με την «Εθνική Στρατηγική Υγείας και Δράσεις του Τομέα Υγείας στο ΕΣΠΑ 2021 – 2027»**, οι προτεινόμενες δράσεις συμβάλλουν στην εκπλήρωση του Στρατηγικού Στόχου 1 «Καθολική και ισότιμη πρόσβαση σε ολιστικές ποιοτικές υπηρεσίες υγείας». Ο 1ος Στρατηγικός Στόχος της στρατηγικής υγείας για την περίοδο 2021-2027 αφορά στην εξασφάλιση της καθολικής πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας μέσω εξάλειψης των εμποδίων πρόσβασης και επιπλέον την ενίσχυση της ΠΦΥ με ένταξη ιατρικών Ψυχικής Υγείας εντός αυτής, την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων, την ανάπτυξη ενός δικτύου ολοκληρωμένης φροντίδας, την αναβάθμιση της ανταποκρισιμότητας της επείγουσας φροντίδας και την αναδιάρθρωση των κέντρων υγείας και των μονάδων αποκατάστασης προκειμένου να εξασφαλιστεί η μακροχρόνια περίθαλψη.» Οι προτεινόμενες Δράσεις συγκεκριμένα συνάδουν με τους ακόλουθους Άξονες της Εθνικής Στρατηγικής Υγείας 2021-2027:
 - 1.5.3 Υλοποίηση πλάνου για τη διάρθρωση της μακροχρόνιας φροντίδας και την ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών της
 - 1.5.6 Ενίσχυση των δράσεων κοινωνικής ένταξης που συμβάλλουν στην αποθεραπεία/αποκατάσταση, δημιουργία νέων δομών σε παλαιά νοσηλευτικά ιδρύματα
 - 1.6.10. Υλοποίηση προγραμμάτων ένταξης / υποστήριξης ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας στην αγορά εργασίας και η καταπολέμηση του κοινωνικού στίγματος μέσω της εργασιακής απασχόλησης
- **Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ψυχική Υγεία) για την περίοδο 2021-2030 (ΥΑ Γ3α,β/Γ.Π.28227/17-5-2023, ΑΔΑ: Ψ6ΠΤ465ΦΥΟ-ΜΣΨ)**, ως 8ος Άξονας της Πολιτικής για την Ψυχική Υγεία τίθεται η ενίσχυση της ένταξης ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας στην αγορά εργασίας και ανάπτυξη προγραμμάτων για την προστασία της

ψυχικής υγείας των εργαζομένων. Στον συγκεκριμένο Άξονα προβλέπεται η δημιουργία και λειτουργία Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ) στους ΚΟΙΣΠΕ.

- **Σύμφωνα με την αρ. πρωτ. Γ3β/Γ.Π.οικ.61682/2-12-2024 (ΑΔΑ: ΨΚΧΖ465ΦΥΟ-ΚΨΖ) Απόφαση του Υφυπουργού Υγείας**, παρέχεται έγκριση από άποψη σκοπιμότητας για την **ανάπτυξη 16 Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης** για άτομα με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και άτομα με διαταραχή αυτιστικού φάσματος. Τα ΕΓΥΑ έχουν ως φυσικό αντικείμενο τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου η επαγγελματική ανάπτυξη και η προσωπική ενδυνάμωση είναι εφικτές για όλους μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων υποστήριξης και εκπαίδευσης που απευθύνονται τόσο στους εργαζόμενους όσο και στους εργοδότες

Αναφορικά με τα Εξειδικευμένα Γραφεία Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ)

Ο Διπτός Ρόλος των ΚοιΣΠΕ και η διάκριση Δραστηριοτήτων

Τα Εξειδικευμένα Γραφεία Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ) δημιουργούνται με σκοπό να καλύψουν ένα σημαντικό κενό που έχει παρατηρηθεί και αφορά στην εργασιακή ένταξη στην ελεύθερη αγορά Ατόμων με Σοβαρά Ψυχοκοινωνικά Προβλήματα (ΑμΣΨΠ) και Ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΑΔΑΦ). Δικαιούχοι των Δράσεων είναι οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙΣΠΕ).

Νομικό Καθεστώς των ΚοιΣΠΕ

Σύμφωνα με την παρ.1 του α. 4 του Ν.2716/1999 (όπως ισχύει), οι ΚΟΙΣΠΕ περιλαμβάνονται ανάμεσα στους τύπους Μονάδων Ψυχικής Υγείας (Μ.Ψ.Υ.). Σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, οι Μονάδες Ψυχικής Υγείας, οποιασδήποτε νομικής μορφής, υπάγονται στην εποπτεία του Υπουργείου Υγείας ως προς τον τρόπο παροχής ψυχιατρικών και ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας, στον τρόπο άσκησης του ιατρικού, νοσηλευτικού, επιστημονικού και εκπαιδευτικού έργου και γενικά στον τρόπο λειτουργίας τους.

Σύμφωνα με το α. 12 του ίδιου Νόμου, «Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης αποβλέπουν στην κοινωνικό – οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια. Οι ΚΟΙΣΠΕ είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με περιορισμένη ευθύνη των μελών τους, έχουν εμπορική ιδιότητα και αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας, οι οποίες εντάσσονται στους Τομείς Ψυχικής Υγείας. Η μέριμνα για την ανάπτυξη τους και η εποπτεία τους ανήκουν στον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας και ασκούνται μέσω της Διεύθυνσης Ψυχικής υγείας.»

Με βάση τα ανωτέρω, οι ΚοιΣΠΕ έχουν:

- ο **Ιδιότητα Μονάδας Ψυχικής Υγείας (ΜΨΥ)**: Εντάσσονται στους Τομείς Ψυχικής Υγείας (Άρθρο 12, Ν. 2716/1999) και τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας, εκπληρώνοντας ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και της υγείας.

- ο **Εμπορική Ιδιότητα:** Μπορούν να αναπτύσσουν οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα (π.χ. παραγωγική, εμπορική) με σκοπό την οικονομική αυτάρκεια και επαγγελματική ένταξη των μελών τους. Τα κέρδη από αυτή τη δραστηριότητα επανεπενδύονται.

Σύμφωνα με τις ανωτέρω ιδιότητες, οι ΚΟΙΣΠΕ αναπτύσσουν:

- ο **Μη Οικονομική Δραστηριότητα (Μονάδα Ψυχικής Υγείας):** Αυτή αφορά τις δράσεις που εμπίπτουν στις ουσιαστικές λειτουργίες του κράτους και παρέχονται δωρεάν στους ωφελούμενους, βασιζόμενες στην αρχή της αλληλεγγύης.
- ο **Οικονομική Δραστηριότητα (Εμπορική Ιδιότητα):** Αυτή αφορά την πώληση αγαθών ή υπηρεσιών στην αγορά (π.χ. προϊόντα ή υπηρεσίες που παράγει το Συνεταιριστικό Εργοστάσιο). Αν η επιχορήγηση αφορούσε αυτή τη δραστηριότητα, θα υπήρχε κίνδυνος κρατικής ενίσχυσης.

Ο Μη Οικονομικός Χαρακτήρας των Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ)

Οι προτεινόμενες προς εξειδίκευση δράσεις αφορούν στην ίδρυση και λειτουργία των ΕΓΥΑ ως επέκταση της αποστολής του ΚΟΙΣΠΕ ως Μονάδας Ψυχικής Υγείας, και όχι στην ενίσχυση της εμπορικής του δραστηριότητας.

Σύμφωνα με την παρ.2 του α.17 του Ν. 5129/2024, οι ΚΟΙΣΠΕ μπορούν « (...) να αναπτύσσουν δομές, γραφεία και προγράμματα υποστηριζόμενης απασχόλησης, με σκοπό την ενίσχυση της ενεργητικής ένταξης και παραμονής στην αγορά εργασίας ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα» καθώς και «(...) να αναπτύσσουν δράσεις και προγράμματα τριτογενούς πρόληψης με σκοπό την ψυχοκοινωνική ένταξη και αποκατάσταση για άτομα με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα, τα οποία περιλαμβάνουν παρεμβάσεις που αφορούν στην εργασιακή ένταξη των ατόμων αυτών, στοχεύοντας στη μείωση του φορτίου των ψυχικών διαταραχών στους πάσχοντες, τις οικογένειές τους και την κοινότητα γενικά».

- **Σκοπός των προτεινόμενων Δράσεων:** Η ανάπτυξη των ΕΓΥΑ αποσκοπεί στην ενίσχυση της ενεργητικής ένταξης και παραμονής στην αγορά εργασίας ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και ΔΑΦ και στην ψυχοκοινωνική ένταξη και αποκατάσταση (τριτογενής πρόληψη). Αυτοί οι στόχοι είναι αμιγώς κοινωνικοί και θεραπευτικοί, αποτελώντας μέρος της δημόσιας πολιτικής υγείας (Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση).
- **Παροχή Δωρεάν Υπηρεσίας:** Όπως τεκμηριώνεται, οι υπηρεσίες των ΕΓΥΑ (αξιολόγηση, συμβουλευτική, εύρεση θέσης, υποστήριξη εργαζομένων/εργοδοτών) παρέχονται δωρεάν στους ωφελούμενους. Η δωρεάν παροχή κοινωνικής/υγειονομικής υπηρεσίας στο πλαίσιο του εθνικού συστήματος υγείας αποτελεί ισχυρότατο επιχείρημα για τον μη οικονομικό χαρακτήρα της δράσης.

- **Δεν Νοθεύεται ο Ανταγωνισμός:** Εφόσον η επιχορήγηση κατευθύνεται στην κάλυψη του κόστους λειτουργίας μιας μη εμπορικής δομής που παρέχει δωρεάν κοινωνικές υπηρεσίες σε ευάλωτες ομάδες, δεν παρέχεται οικονομικό πλεονέκτημα στον ΚΟΙΣΠΕ έναντι άλλων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Άρα, δεν τίθεται ζήτημα νόθευσης του ανταγωνισμού.

Νομική Τεκμηρίωση βάσει Κοινοτικής Νομολογίας

Παρόλο που ο ΚΟΙΣΠΕ έχει νομική μορφή κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η νομολογία της ΕΕ επιτρέπει τη διάκριση μεταξύ των οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων της ίδιας οντότητας:

- **Αρχή της Διάκρισης:** Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που ο δικαιούχος ενεργεί ως «επιχείρηση» (δηλαδή ασκεί οικονομική δραστηριότητα). Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες θεωρείται επιχείρηση μόνο όσον αφορά τις οικονομικές της δραστηριότητες.
- **Ενεργώντας ως Δημόσια Αρχή (ΜΨΥ):** Το κράτος (ή φορείς που ενεργούν κατ' εντολή του, όπως οι ΜΨΥ) δεν ενεργεί ως επιχείρηση όταν ασκεί ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους (π.χ. Δημόσια Υγεία, Κοινωνική Ασφάλιση).
- **Εφαρμογή:** Η επιχορήγηση των ΕΓΥΑ αφορά τη μη οικονομική δραστηριότητα (ψυχοκοινωνική αποκατάσταση) του ΚΟΙΣΠΕ, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

Συνεκτιμώντας όλα τα ανωτέρω, **εφόσον** τεκμηριώνεται ότι **ισχύουν όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:**

(α) Η Πρόσκληση υποβολής προτάσεων απευθύνεται αποκλειστικά σε Μονάδες Ψυχικής Υγείας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2716/1999 και τις λοιπές ισχύουσες εθνικές διατάξεις ως ανωτέρω, και πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του Ν.2716/1999 (όπως ισχύει), **οι ΚΟΙΣΠΕ περιλαμβάνονται ανάμεσα στους τύπους Μονάδων Ψυχικής Υγείας (Μ.Ψ.Υ.).**

(β) Οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της Πρόσκλησης προβλέπονται στο οικείο θεσμικό πλαίσιο (Ν.2716/99, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει), εμπίπτουν σε αυτές που κρίνονται επιλέξιμες από το Υπουργείο Υγείας και υλοποιούνται από καθ' ύλην αρμόδιες Μονάδες Ψυχικής Υγείας και πιο συγκεκριμένα

- ✓ **Οι ΚΟΙΣΠΕ** έχουν την ιδιότητα Μονάδας Ψυχικής Υγείας (ΜΨΥ), καθώς εντάσσονται στους Τομείς Ψυχικής Υγείας (Άρθρο 12, Ν. 2716/1999) και **τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας**, εκπληρώνοντας ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και της υγείας **και**

- ✓ Οι ΚΟΙΣΠΕ, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 17 του Ν. 5129/2024 μπορούν « (...) να αναπτύσσουν δομές, γραφεία και προγράμματα υποστηριζόμενης απασχόλησης, με σκοπό την ενίσχυση της ενεργητικής ένταξης και παραμονής στην αγορά εργασίας ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα» και οι προτεινόμενες προς εξειδίκευση δράσεις **αφορούν στην ίδρυση και λειτουργία των Εξειδικευμένων Γραφείων Υποστηριζόμενης Απασχόλησης (ΕΓΥΑ), σαν επέκταση της αποστολής των ΚΟΙΣΠΕ** ως Μονάδων Ψυχικής Υγείας
- ✓ Η ανάπτυξη των ΕΓΥΑ, μεταξύ άλλων, εξυπηρετεί και θεραπευτικούς σκοπούς ως μέρος της δημόσιας πολιτικής υγείας (Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση).

(γ) Οι υπηρεσίες μέσω των ανωτέρω δράσεων **παρέχονται στους ωφελομένους δωρεάν**, με βάση την καθολική κάλυψη, και πιο συγκεκριμένα αναφορικά με τις υπηρεσίες των ΕΓΥΑ (αξιολόγηση, συμβουλευτική, εύρεση θέσης, υποστήριξη εργαζομένων/εργοδοτών), αυτές παρέχονται δωρεάν στους ωφελομένους στο πλαίσιο του εθνικού συστήματος υγείας, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η χρηματοδότηση λειτουργίας των εν λόγω νέων δομών δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, επειδή αυτές φαίνεται να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας και δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα.

Σε κάθε περίπτωση, **λόγω της διττής υπόστασης**, καθώς οι Κοι.Σ.Π.Ε. είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με περιορισμένη ευθύνη των μελών τους, έχουν εμπορική ιδιότητα και αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας εντασσόμενες στους Τομείς Ψυχικής Υγείας, πρέπει να διασφαλιστεί ότι θα πρέπει να τηρούνται χωριστοί λογαριασμοί, ώστε να αποκλείεται κάθε ενδεχόμενη χρήση του ποσού που δίδεται στους Δικαιούχους για την κάλυψη άλλων δαπανών, πλην αυτών που αφορούν ειδικά τις συγκεκριμένες δράσεις (παρ. 212 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2016/C 262/01), προκειμένου να αποκλειστεί η σταυροειδής επιδότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, η όποια σχετική δαπάνη μπορεί να καταστεί ως συμβατή ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ήσσονος σημασίας (Κανονισμός «de minimis»).

4. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον δεν πληρούνται σωρευτικά οι προαναφερόμενες προϋποθέσεις (α), (β) και (γ) προϋποθέσεις της ενότητας (3) της παρούσας γνωμοδότησης, και υφίσταται οικονομική δραστηριότητα για τις προτεινόμενες δράσεις, συστήνεται αυτές **να παρασχεθούν στο πλαίσιο των προβλεπόμενων περί Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)** δυνάμει του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

Η ΥΓΟΣ είναι μια δημόσια υπηρεσία οικονομικού και κοινωνικού οφέλους που δεν παρέχεται καθόλου ή παρέχεται με μη επαρκείς όρους από την αγορά και την οποία το κράτος αναθέτει την

παροχή της σε συγκεκριμένο Πάροχο, με συγκεκριμένες προδιαγραφές παροχής και τεκμηριωμένο κόστος το οποίο καλύπτεται ως αντιστάθμιση. Μια ΥΓΟΣ αφορά σε υπηρεσίες προς πολίτες προς το δημόσιο κοινό όφελος.

Σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, οι δημόσιες αρχές μπορούν να οργανώνουν και να χρηματοδοτούν τις ΥΓΟΣ όπως επιθυμούν, υπό τον όρο ότι οι σχετικές αντισταθμίσεις που χορηγούν δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο για την εκπλήρωση της αποστολής της ΥΓΟΣ με οικονομικά αποδεκτούς όρους, ήτοι προσδιοριζόμενες με αντικειμενικότητα και διαφάνεια, σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

Στην περίπτωση ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης υπό την μορφή αντιστάθμισης για την παροχή ΥΓΟΣ και για συγκεκριμένες κατηγορίες κοινωνικών υπηρεσιών εφαρμόζεται η Απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011 (2012/21/ΕΕ), σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και αφορούν κρατικές ενισχύσεις που εξυπηρετούν κοινωνικές ανάγκες, ενδεικτικά όπως τη μακροχρόνια υγειονομική περίθαλψη, τη μέριμνα του παιδιού, την πρόσβαση και επανένταξη στην αγορά εργασίας, την κοινωνική στέγη, καθώς και την περίθαλψη και την κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων.

Σχετικά με τους ωφελούμενους στην υπό εξέταση Πρόσκληση, δεδομένου ότι είναι φυσικά πρόσωπα και δεν αποτελούν επιχειρήσεις, δεν τίθενται ζητήματα κρατικών ενισχύσεων προς αυτούς.

5. Σύμφωνα με την περιγραφή του αντικειμένου της υπό εξέταση Πρόσκλησης και δεδομένου ότι δεν δύνανται να καθοριστεί εκ των προτέρων με ασφάλεια, εάν οι Πράξεις που πρόκειται να υποβληθούν ενέχουν ή όχι στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, πρέπει να καλυφθεί επαρκώς το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων. Ως εκ τούτου, **για λόγους πληρότητας του θεσμικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων**, στα «Έχοντας υπόψη» της Πρόσκλησης συστήνεται όπως **αντικατασταθούν**

- Το με Α.Π. 74391/ΕΥΚΕ2634/13-07-2016, έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020» (υπό στοιχείο 28) **καθώς και**
- Το με Α.Π. 92415/ΕΥΚΕ6282/28-8-2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ «Οδηγίες και παρότρυνση τήρησης διαδικασιών προς φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση Κρατικών Ενισχύσεων» (υπό στοιχείο 29), καθώς δεν τυγχάνουν πλέον εφαρμογής,

με τη με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 νέα εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

Επιπρόσθετα **για ασφάλεια δικαίου να προστεθούν:**

- i.** Το με Α.Π. 105529/ΕΥΚΕ 1607/8-10-2018 έγγραφο της Υπηρεσίας μας με θέμα «Διατύπωση γνώμης ΕΥΚΕ σχετικά με σχέδια προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα 2014-2020, για δράσεις αρμοδιότητας πολιτικής του Υπουργείου Υγείας (εξαρτήσεις, ψυχική υγεία)».
- ii.** Το με Α.Π. 48431/ΕΥΚΕ 689/7-5-2018 έγγραφο της Υπηρεσίας μας με θέμα «Διατύπωση γνώμης ΕΥΚΕ σχετικά με σχέδια προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα 2014-2020, για δράσεις αρμοδιότητας πολιτικής του Υπουργείου Υγείας (εξαρτήσεις, ψυχική υγεία)».
- iii.** Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος.
- iv.** Η Απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2012/21/ΕΕ).
- v.** Το με Α.Π. 112292/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1359/27-11-2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
- vi.** Η νέα Απόφαση (ΕΕ) 2025/2630 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2025 για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος και για την κατάργηση της απόφασης 2012/21/ΕΕ.
- vii.** Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2012/C8/02).
- viii.** Η Ανακοίνωση της Επιτροπής (11-01-2012), σχετικά με το Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας (2012/C8/03).
- ix.** Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.

6. Στο σημείο αυτό αναφορικά με τη νέα Απόφαση (ΕΕ) 2025/2630 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2025 [ανωτέρω υπό στοιχείο (vi)] σημειώνονται τα εξής:

α) Δεδομένου ότι υιοθετήθηκε νέα Απόφαση της Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος και καταργείται η Απόφαση (2012/21/ΕΕ) κρίθηκε σκόπιμη η προσθήκη της εν λόγω Απόφασης στο διατακτικό της Πρόσκλησης. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η νέα Απόφαση αρχίζει να ισχύει την εικοστή μέρα από την δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ (19.12.2025) τονίζεται ότι, εφόσον οι Προσκλήσεις εκδοθούν από την έναρξη ισχύος της νέας Απόφασης, ήτοι της Απόφασης (ΕΕ) 2025/2630 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2025, αυτή θα πρέπει και να αναφέρεται στο διατακτικό των σχετικών Προσκλήσεων και Αποφάσεων Ένταξης Πράξης.

β) Με στόχο τη βελτίωση της διαδικασίας υλοποίησης του θεσμικού πλαισίου για τις Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος και βάσει της αποκτηθείσας εμπειρίας, εντός του πρώτου διμήνου του έτους 2026, η ΕΥΚΕ-ΧΕ θα προβεί σε επικαιροποίηση του με αρ. πρωτ. 39499/ΕΥΚΕ5288/31-3-2017 εγγράφου με θέμα: «Οδηγίες σχετικά με την υποβολή εκθέσεων τεκμηρίωσης στο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας». Στο πλαίσιο της εν λόγω επικαιροποίησης προβλέπεται η παροχή νέου προτύπου της Πράξης Ανάθεσης (που θα αντικαταστήσει τις εκθέσεις τεκμηρίωσης ΥΓΟΣ) που καθορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ΥΓΟΣ. Ωστόσο, η επικαιροποίηση αφορά κατά κύριο λόγο την αναδιάταξη του περιεχομένου και του τύπου του εγγράφου και δεν θα δυσχεράνει την παροχή, από τους δυνητικούς δικαιούχους, των αναγκαίων στοιχείων για τις ανατιθέμενες ΥΓΟΣ βάσει του νέου προτύπου.

7. Στο **κεφάλαιο 3 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ»** του σχεδίου της Πρόσκλησης συστήνεται να προστεθεί το παρακάτω εδάφιο:

«Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν την εθνική νομοθεσία και το κανονιστικό πλαίσιο που καταδεικνύει ότι η πράξη αφορά σε δραστηριότητα η οποία εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται. Ειδικότερα, είναι αναγκαίο να τεκμηριωθεί ο χαρακτήρας της δημόσιας υποχρέωσης

της παρεχόμενης υπηρεσίας και να υποβληθούν στοιχεία που καταδεικνύουν ότι οι χρηματοδοτούμενες μέσω του έργου δομές και δράσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας, βασίζονται σχεδόν εξολοκλήρου στην αρχή της αλληλεγγύης, χρηματοδοτούνται άμεσα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ή/και άλλους κρατικούς πόρους και παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους με βάση την καθολική κάλυψη του πληθυσμού.

Επιπλέον, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για την υλοποίηση των έργων δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του φορέα που υλοποιεί το έργο. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες.

Έργα και δράσεις δημόσιας υγείας που αφορούν την ιατρική και υγειονομική περίθαλψη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, παράγουν αποτελέσματα προς το γενικό δημόσιο όφελος και δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν από την αγορά χωρίς την παρέμβαση του κράτους, είναι δυνατόν να συνιστούν Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξεταστούν σύμφωνα με τα κατά περίπτωση οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο των ΥΓΟΣ (Απόφαση ΥΓΟΣ ή Ανακοίνωση ΥΓΟΣ ή Κανονισμός *de minimis*). Στις περιπτώσεις αυτές το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης του έργου προσδιορίζεται μέσω κατάλληλης χρηματοοικονομικής ανάλυσης προσδιορισμού της αντιστάθμισης, σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο δίκαιο των ΥΓΟΣ.

Σε περίπτωση που το σύνολο ή μέρος μιας πράξης αποτελεί ΥΓΟΣ για τη διενέργεια της χρηματοοικονομικής ανάλυσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οδηγίες για τον προσδιορισμό της αντιστάθμισης για την εκτέλεση ΥΓΟΣ που αναφέρονται στην Απόφαση 2012/21/ΕΕ ή την Ανακοίνωση 2012/C 8/03, κατά περίπτωση».

Στο κεφάλαιο 4 «ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ» του σχεδίου Πρόσκλησης συστήνεται να προστεθούν οι παρακάτω διευκρινίσεις σχετικά με τα έγγραφα που θα πρέπει να προσκομισθούν, για την εκπλήρωση των όρων και προϋποθέσεων του θεσμικού πλαισίου των **ΥΓΟΣ, σε περίπτωση εφαρμογής τους:**

«Για δράσεις που εξετάζονται στο πλαίσιο των Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) πρέπει να προσκομιστεί στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση έκθεση τεκμηρίωσης που περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Τον πάροχο της ΥΓΟΣ.
- Την τεκμηρίωση της συγκεκριμένης ΥΓΟΣ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για να τεκμηριωθεί μια δράση ως ΥΓΟΣ πρέπει να αποδεικνύεται ότι: α) απευθύνεται σε πολίτες και αποβλέπει στο συμφέρον του κοινωνικού συνόλου, β) εξυπηρετεί κοινωνικές ανάγκες που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της

φτώχειας και των διακρίσεων στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και γ) παρέχεται σε συνθήκες έλλειψης ή μη ικανοποιητικής ανάπτυξης της σχετικής αγοράς.

- Αναλυτική περιγραφή της παρεχόμενης υπηρεσίας και όλων των επιμέρους σταδίων παροχής της, καθώς και περιγραφή των τελικών «παραδοτέων» της παρεχόμενης υπηρεσίας (με στοιχεία προβλέψεων είδους υπηρεσιών και ποσοτήτων, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατόν).

- Τη χρονική διάρκεια ανάθεσης της ΥΓΟΣ, λαμβάνοντας υπόψη και το αντίστοιχο κανονιστικό πλαίσιο καθορισμού της (Απόφαση ΥΓΟΣ ή Ανακοίνωση ΥΓΟΣ).

- Τη γεωγραφική περιοχή που συνδέεται με την ΥΓΟΣ.

- Χρηματοοικονομική ανάλυση για τον προσδιορισμό της αντιστάθμισης που χορηγείται για την παρεχόμενη ΥΓΟΣ που περιλαμβάνει τις ακριβείς παραμέτρους που ελήφθησαν υπόψη για τον προσδιορισμό της χορηγούμενης αντιστάθμισης καθώς και περιγραφή του μηχανισμού ελέγχου της υπεραντιστάθμισης. Η αντιστάθμιση πρέπει να περιορίζεται στο μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής της καθορισμένης Υ.Γ.Ο.Σ., λαμβανομένων υπόψη των τυχόν σχετικών εσόδων και ενός εύλογου κέρδους. Εφόσον η χρηματοοικονομική ανάλυση που συνοδεύει το έργο προβλέπει ποσοστό κέρδους, αυτό θα θεωρείται εύλογο εφόσον δεν υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο συν 100 μονάδες βάσης. Το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο είναι εκείνο του οποίου η λήξη και η διάρκεια αντιστοιχούν στη λήξη και τη διάρκεια της πράξης ανάθεσης. Η αντιστάθμιση για την παρεχόμενη Υ.Γ.Ο.Σ. θα αφορά αποκλειστικά στο καθαρό κόστος της παροχής της υπηρεσίας, όπως αυτό προέκυψε από την σχετική χρηματοοικονομική ανάλυση και με βάση τα οριζόμενα στο κατά περίπτωση εφαρμοζόμενο θεσμικό πλαίσιο των ΥΓΟΣ».

8. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στους ίδιους ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία οι ανωτέρω Δικαιούχοι ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων **με συναφές αντικείμενο**, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των Πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

9. Υπενθυμίζεται ότι:

- ✓ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην **με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ 1162/27.10.2023 Εγκύκλιο** της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.

Επισημαίνεται ότι, οι Πράξεις που θα υποβληθούν θα αποσταλούν στην ΕΥΚΕ-ΧΕ, εφόσον η οικεία ΕΥΔ κρίνει ότι αποτελούν κρατική ενίσχυση και εντάσσονται στα αναφερόμενα ανωτέρω.

✓ Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί **με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ** (όπως ισχύει αναλογικά), αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της Πράξης.

Υπενθυμίζεται ότι, η οικεία ΕΥΔ διατηρεί την αρμοδιότητα ελέγχου της ορθότητας υπολογισμού των οικονομικών στοιχείων της χρηματοοικονομικής ανάλυσης καθώς και της επιλεξιμότητας των δαπανών των δράσεων της υπό αξιολόγησης Πράξης.

10. Τέλος, σημειώνεται ότι **η παρούσα γνωμοδότηση** παρέχεται **στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ** και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση τού υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και **ειδικότερα στο περιεχόμενο του σχεδίου Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων**, έγγραφο στο οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ-ΧΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της.

Εάν οι παρεχόμενες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της που εκφράζονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

